

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Kontroly po propuštění zboží do celního režimu

Miroslav Heřman

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Kontrolu celního prohlášení po propuštění zboží je nutno považovat za jediný legitimní nástroj celních orgánů, kterým lze ověřit správnost deklarovaných údajů v celním prohlášení. Touto kontrolou se každoročně odhalují významné nedoplatky na cle a jiných daních, které v rámci platné legislativy spravuje celní správa. Cílem kontroly však není pouze fiskální zájem, ale i objasnění obcházení různých obchodně politických opatření. V rámci Evropské unie, jejímž členem je Česká republika od 1. 5. 2004, sílí tlak na jednotlivé členské státy, aby tyto kontroly prováděly ve větší míře, než je tomu doposud. U obchodních společností, které jsou držiteli jednotlivých povolení zjednodušených postupů pro celní řízení, je provedení kontroly celních prohlášení po propuštění zboží přímo nařízeno. Jelikož se obchodem s třetími zeměmi (obchod mimo Evropskou unii) zabývá velké množství obchodních společností, není možno u všech těchto společností kontrolu provést. Z hlediska účelnosti kontrol, musí být před zahájením kontroly provedena analýza rizik, která má určit obchodní společnosti ke kontrole. Tato bakalářská práce se zabývá riziky a rizikovými faktory, které je možno vyhodnotit před kontrolou a rizikovými faktory, na které musí být zaměřena pozornost, při vlastním provádění kontroly celních prohlášení po propuštění zboží.

Klíčová slova: kontrola po propuštění zboží do celního režimu, dodatečné vyměření celního dluhu, licence, celní hodnota, sazební zařazení zboží, celní správa, původ zboží, dopravné, dovozní operace, vývozní operace

Úvod

Výběr cel, daní a poplatků patří mezi tradiční úkoly celní správy, pro které byl tento orgán zřízen. Tyto zdroje vždy tvořily nedílnou součást příjmů státního rozpočtu státu. Vstupem České republiky do Evropské unie byl příjem státu z cla značně omezen, jelikož je clo odváděno do rozpočtu Evropské unie. Jednotlivé členské státy si z něj ponechávají pouze 25%, které slouží na pokrytí administrativních nákladů spojených s jeho výběrem. Česká republika však může část těchto prostředků následně čerpat prostřednictvím dotačních programů poskytovaných Evropskou unií.

Kontroly po propuštění zboží do celního režimu byly a jsou vždy jediným nástrojem celní správy, kterým je možno následně ověřit správnost deklarovaných údajů v celních prohlášeních. V rámci těchto kontrol jsou mimo jiného zjišťovány nedoplatky na celním

dluhu, který je tvořen clem, spotřební daní a v některých případech i daní z přidané hodnoty. Celní orgány provádí tyto kontroly v souladu s ustanovením § 127 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, v platném znění a čl. 78 Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992, kterým se vydává celní kodex Společenství.

V současné době celní orgány, v souladu s právními předpisy Evropské unie, povolují deklarantům, tzn. osobám propouštějícím zboží do celního režimu, značné množství zjednodušených postupů. V rámci prvotního celního řízení tak nejsou ze strany celních orgánů činěny téměř žádné kroky, které by ověřily deklarované údaje. Zboží je tak následně propuštěno do navrženého celního režimu pouze na základě údajů navržených deklarantem. V těchto případech je kontrola celních prohlášení po propuštění zboží, dříve též nazývaná následná kontrola, hlavním účinným nástrojem.

Cíl a metodika

Hlavním cílem bakalářské práce je definovat rizikové faktory k jednotlivým údajům v celních prohlášeních. Zároveň bude provedeno vyhodnocení kontrol celních prohlášení po propuštění zboží za období 2009- 2013. V rámci opravy deklarovaných údajů, která přímo souvisí s kontrolou celních prohlášení po propuštění zboží, bude v bakalářské práci navrhno a oddůvodněno zlepšení procesů a úkonů týkajících se dodatečného vyměření celního dluhu.

V práci je rovněž popsán vývoj právních předpisů, v oblasti kontrol po propuštění zboží do celního režimu od vstupu České republiky do Evropské unie do současnosti. V rámci analýzy rizik je popsána riziková analýza prováděná orgánem Evropské komise-OLAF- Evropský úřad boje proti podvodům.

V rámci zpracování bakalářské práce bude využito sběru dat a jejich vyhodnocení, statistických údajů, analýzy právních předpisů a odborného textu. Ke splnění cíle práce bude zvolena metoda analýzy dokumentů. Pro vyhodnocení jednotlivých zjištěných rizikových faktorů bude využito metody dedukce a praxe autora u celní správy.

Závěr

Bakalářská práce se zabývá problematikou kontrol celních prohlášení po propuštění zboží. V rámci této bakalářské práce je popsán vývoj právní úpravy této problematiky po

vstupu České republiky do Evropské unie. Na všech organizačních úrovních jsou popsány kompetence a činnosti jednotlivých útvarů celní správy, které jsou spojeny s touto kontrolou. Dále jsou zde řešeny procesní úkony a činnosti, které je nutno ze strany celních orgánů a kontrolované osoby dodržovat.

V rámci bakalářské práce je provedeno vyhodnocení provedených kontrol za období roku 2009- 2013. Z dostupných údajů je vypočtena průměrná výslednost kontrol z hlediska počtu kontrol ukončených vůči kontrolám s pozitivním výsledkem, tzn. kdy je kontrolou zjištěno porušení celních předpisů. Zároveň je ve sledovaném období vypočten a vyhodnocen vývoj zjištěných úniků na cle, dani z přidané hodnoty a spotřební dani. Z hlediska efektivnosti kontrol je v jednotlivých letech vypočten průměrný zjištěný únik na cle, DPH a SPD připadající na každou ukončenou kontrolu.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo identifikovat a popsat rizikové faktory, které jsou spojeny s propuštěním zboží do celního režimu a jejich následná kontrola v rámci kontroly celních prohlášení po propuštění zboží. Tyto rizikové faktory byly rozčleněny na rizikové faktory spojené s celním režimem volný oběh a přímý vývoz. Těmito celními režimy je deklarované zboží propouštěno k trvalému ponechání zboží v tuzemsku nebo k trvalému vývozu do zahraničí. V práci je u jednotlivých rizikových faktorů popsána analytická činnost před vlastním provedením kontroly a kontrolní úkony činěné kontrolním orgánem při kontrole. Dále jsou popsány činnosti konané v rámci celé Evropské unie a na národní úrovni členských států.

V bakalářské práci je charakterizována riziková analýza v rámci Evropské unie, kterou vykonává orgán Evropské komise- OLAF- Evropský úřad boje proti podvodům. V rámci svých kompetencí a uzavřených mezinárodních dohod vykonává zahraniční mise, při kterých je ověřováno možné porušení celních předpisů. Zjištěné výsledky, následně po uskutečnění misí a šetření, předává jednotlivým členským státům k provedení opatření.

Z pohledu celního režimu volný oběh, byly zjištěny a popsány rizikové faktory, které jsou spojené s celní hodnotou dovezeného zboží. Jako hlavní riziko je spatřováno použití vázaných obchodních operací. Tyto obchodní operace jsou svým významem spojeny s možnými riziky z hlediska nepeněžních plateb za zboží a dalším smluvním peněžním plněním, které může být součástí celní hodnoty zboží. Jako další podpůrný prostředek, který je možno použít při zjišťování nákladů spojených s pořízením zboží v zahraničí, jsou obchodní doložky INCOTERMS 2010. V bakalářské práci jsou popsány jednotlivé

obchodní doložky a zároveň je upozorněno na rizika spojená s jednotlivou obchodní doložkou.

Další řešenou problematikou je chybné použití Všeobecných pravidel pro interpretaci Harmonizovaného systému, na základě kterých se dovezené zboží zařazuje do příslušné podpoložky Kombinované nomenklatury resp. TARIC kódu. Chybným sazebním zařazením zboží, tak může být obcházeno antidumpingové a vyrovnávací clo, celní kvóty, spotřební daně, vysoká sazba cla a podobně.

V rámci problematiky rizikových faktorů spojených s celním režimem volný oběh, je dále řešen původ zboží. Tento je rozlišen na preferenční a nepreferenční původ. U jednotlivých druhů prokazovaných původů zboží jsou identifikována rizika, která jsou spojena s chybným prokázáním původu zboží. V bakalářské práci jsou uvedeny certifikáty resp. osvědčení, kterými lze původ zboží doložit.

Za hlavní riziko, na které by měla být zaměřena kontrola celního režimu přímý vývoz, je považován vojenský materiál a zboží dvojího užití. Toto zboží je v práci popsáno a následně jsou uvedeny kontrolní postupy, které mají toto zboží správně identifikovat.

V rámci zvýšení efektivnosti a z důvodů stanovených lhůt, je navržena možná změna právních předpisů, které se týkají problematiky dodatečného vyměření cla a opravy údajů po kontrole celních prohlášení po propuštění zboží. Touto změnou by mělo být kontrolnímu orgánu umožněno, po kontrole celních prohlášení po propuštění zboží, vystavit pouze jeden dodatečný platební výměr na všechny kontrolované celní prohlášení. Oddůvodněním tohoto dodatečného platebního výměru by měla být projednaná zpráva o kontrole.

Závěrem je nutno uvést, že kontrola celního prohlášení po propuštění zboží je posledním nástrojem správce daně, kterým může ověřit deklarované údaje v celním prohlášení. Z tohoto důvodu by měla být prováděna odborně a rizikovým faktorům by měla být věnována patřičná pozornost.

Seznam vybrané literatury

Machková, Hana a kol. Mezinárodní obchodní operace. 5. vyd. Praha: Grada, 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-3237-4.

Matoušek, Pavel a Sabelová, Lenka. Clo: výklad je zpracován k právnímu stavu ke dni 1.3.2007. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2007. xxv, 480 s. Meritum - výkladová řada. ISBN 978-80-7357-263-1.

Matyášová, Lenka. Daňový řád: s komentářem, důvodovou zprávou a judikaturou ve znění technické novely zák. č. 30/2011 Sb..

Šretr, Vladimír. Daňová kontrola z pohledu daňového řádu. Praha: Linde, 2011. 151 s. Praktická právnická příručka. ISBN 978-80-7201-856-7.

Šubert, Miroslav. Uplatňování pravidel INCOTERMS 2010 v praxi zahraničního obchodu. 1. vyd. Praha: ICC Česká republika, 2011. 124 s. ISBN 978-80-904651-0-7.

Seznam vybraných právních norem

Česko. Zákon č. 13/1993 Sb., ze dne 15. prosince 1992 celní zákon [2014-07-14]

Česko. Zákon č. 280/2009 Sb., ze dne 22. července 2009 daňový řád [2014-07-14]

EU. Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku [2014-07-14]

EU. Nařízení Rady (EHS) č. 2913/1992 ze dne 12. října 1992, kterým se vydává celní kodex Společenství [2014-07-13]

EU. Nařízení Rady (ES) č. 428/2009 ze dne 5. května 2009, kterým se zavádí režim Společenství pro kontrolu vývozu, přepravy, zprostředkování a tranzitu zboží dvojího užití [2014-12-23]

EU. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999, nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 [2014-12-23]